

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้การผิดปกติกจากภาวะพร่องฮอร์โมน ความเครียด
จากอาการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมน และพฤติกรรมกาเผชิญความเครียด
ของหญิงวัยหลังหมดระดูในชุมชนจังหวัดปราจีนบุรี

ดวงมณี สุภัทกุล

13 พ.ย. 2546

171052

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการพยาบาลชุมชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2546

ISBN 974-9604-47-4

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

.....

..... ประธาน

(ดร.ฉันทนา จันทวงศ์)

.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....

.....

..... ประธาน

(ดร.ฉันทนา จันทวงศ์)

.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ)

.....

..... กรรมการ

(ดร.วรรณิภา อัครชัยสุวิกรม)

.....

..... กรรมการ

(นพ.กิตติ กรุงไกรเพชร)

.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรรัตน์ ตรงต่อศักดิ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วย
แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่งจาก ดร.ฉันทนา จันทวงศ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ กรรมการควบคุมวิทยา
นิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้าง
ขวางในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ กราบขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.วรรณิกา อัครชัยสุวิกรม นพ.กิตติ กรุงไกรเพชร ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.เพชรรัตน์ ตรงต่อศักดิ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
แก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ให้ความ
กรุณา และอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสัมภาษณ์ รวมทั้งข้อเสนอแนะ
ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดปราจีนบุรีที่ตอบแบบสัมภาษณ์ทุก
ท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจสำคัญอย่างยิ่งในการทำ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

ดวงมณี สุภัทรกุล

43922295 : สาขาวิชา : การพยาบาลชุมชน ; พย.ม (การพยาบาลชุมชน)

คำสำคัญ : หญิงวัยหลังหมดระดู/ พฤติกรรมการเผชิญความเครียด/ การรับรู้การผิดปกติจากภาวะพร่อง
ฮอร์โมน/ ความเครียดจากการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมน

ดวงมณี สุกทรรกุล : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้การผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมน
ความเครียดจากการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมน และพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของหญิงวัยหลังหมด
ระดูในชุมชน จังหวัดปราจีนบุรี (FACTORS AFFECTING PERCEPTION OF MENOPAUSAL SYNDROME,
STRESS AND COPING BEHAVIOR AMONG POST MENOPAUSAL WOMEN IN PRACHINBURI
PROVINCE COMMUNITIES) อ. ที่ปรึกษา.: อันทนา จันทวงศ์, ส.ด., สุวรรณา จันทรประเสริฐ, ส.ด. 123 หน้า.
ISBN -----

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้การผิดปกติจากภาวะพร่อง
ฮอร์โมน ความเครียดจากการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมน และพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของหญิงวัย
หลังหมดระดู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หญิงวัยหลังหมดระดู ในจังหวัด ปราจีนบุรี จำนวน 398 ราย ปัจจัยที่นำมาศึกษาได้
แก่ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่หมดระดู การสนับสนุนทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติ
บรรยายที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอ้างอิง ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ลำดับ
ของสเปียร์แมน

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้การผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมน ได้แก่
ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่หมดระดู ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการผิดปกติจาก
ภาวะพร่องฮอร์โมน ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ การสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
พฤติกรรมการเผชิญความเครียด ด้านการเผชิญปัญหา ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่หมดระดู การ
สนับสนุนทางสังคม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการเผชิญความเครียด ด้านการแสดงออกทาง
อารมณ์ ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่หมดระดู การสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบ
กับพฤติกรรมการเผชิญความเครียด ด้านบรรเทาความเครียด ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่หมดระดู
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเผชิญความเครียดด้านบรรเทาความเครียด ได้แก่ การสนับสนุนทาง
สังคม โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้
อาการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมนได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียด
จากการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมนได้แก่ ระยะเวลาที่หมดระดูโดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ การรับรู้การผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดจากการผิดปกติจาก
ภาวะพร่องฮอร์โมนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ความเครียดจากการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมนมี
ความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเผชิญความเครียด ด้านการแสดงออกทางอารมณ์ ความเครียดจากการ
ผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมนมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการเผชิญความเครียด ด้านการเผชิญปัญหา
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และความเครียดจากการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมนมีความสัมพันธ์ทาง
ลบกับพฤติกรรมการเผชิญความเครียด ด้านบรรเทาความเครียด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

43922295 : MAJOR : COMMUNITY NURSING ; M.N.S.(COMMUNITY NURSING)

KEYWORD : POST MENOPAUSE / COPING BEHAVIOR/ PERCEPTION/ STRESS

DAUNGMANEE SUPATHARAKUL: FACTORS AFFECTING PERCEPTION OF MENOPAUSAL SYNDROME, STRESS AND COPING BEHAVIOR AMONG POSTMENOPAUSAL WOMEN IN PRACHINBURI PROVINCE COMMUNITIES, THAILAND. THESIS ADVISORS : CHANTANA CHANTAWONG, Dr.P.H., SUWANNA JUNPRASERT, Dr.P.H., 113 P. ISBN 974-9604-47-4

The purpose of this study was to examine factors affecting perception of menopausal, stress and coping behaviors in postmenopausal women in community, Prachinburi province, Thailand. The samples consisted of 398 postmenopausal women. The factors of this study were education, menopausal interval, income and social support. The data were analyzed using SPSS program for determining the frequency, percentage, mean, standard deviation, and Spearman's rank correlation coefficient.

The study revealed that the factors, including education, income, menopausal interval showed negative correlation with perception of menopausal syndrome. The factor, including education, income and social support showed negative correlation with stress. The factors, including education, income, menopausal interval and social support showed positive correlation with confrontive coping behaviors. The factor, including education, income, menopausal interval and social support showed negative correlation with emotive coping behaviors. The factors, including education, income, menopausal interval showed negative correlation with palliative coping behaviors. The factors, including social support showed positive correlation with palliative coping behaviors. ($p < .05$) The social support had no correlation with perception of menopausal syndrome and the menopausal interval had no correlation with stress. The factors, including perception of menopausal syndrome showed positive correlation with stress. The factors, including stress showed positive correlation with emotive coping behaviors. The stress showed negative correlation with confrontive coping behaviors. ($< .05$) The stress had no correlation with palliative coping behaviors.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
สมมติฐานการวิจัยและเหตุผลสนับสนุน.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับหญิงวัยหลังหมดระดู.....	15
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อาการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมน ของหญิงวัยหลังหมดระดู.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับความเครียด.....	22

บทที่

หน้า

ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมและการเผชิญความเครียด..... 33

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความเครียดและพฤติกรรมในการเผชิญความเครียด
ของหญิงวัยหลังหมดระดู..... 36

3 วิธีดำเนินงานวิจัย..... 48

รูปแบบงานวิจัย..... 48

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 48

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 50

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 53

การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 54

4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้..... 55

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 76

สรุปผลการวิจัย..... 76

การอภิปรายผล..... 79

ข้อเสนอแนะ..... 88

บรรณานุกรม..... 90

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ..... 99

ภาคผนวก ข เครื่องมือในการวิจัย..... 100

ประวัติย่อของผู้วิจัย..... 113

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของหญิงวัยหลังหมดระดูตามลักษณะส่วนบุคคล ($N=398$)	57
2	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการสนับสนุนทางสังคมของหญิงวัยหลังหมดระดูโดยรวม รายด้าน และรายข้อ ($N=398$)	59
3	จำนวน และร้อยละของการรับรู้การผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมนความเครียดจากการผิดปกติและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สเปียร์แมน	66
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนพฤติกรรมการเผชิญความเครียด รายด้าน และรายข้อของหญิงวัยหลังหมดระดู จากคะแนนดิบ($N=398$)	66
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้พฤติกรรมการเผชิญความเครียด รายด้านเมื่อจำแนกจากคะแนนสัมพัทธ์($N=398$)	70
6	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง ระดับการศึกษา รายได้ ระยะที่หมดระดู การสนับสนุนทางสังคมและการรับรู้การผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมน	71
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง ระดับการศึกษา รายได้ ระยะที่หมดระดู การสนับสนุนทางสังคมกับความเครียดจากการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมน ($N=398$)	72
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง ระดับการศึกษา รายได้ ระยะที่หมดระดู การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการเผชิญความเครียด ด้านการเผชิญปัญหา ด้านการแสดงออกทางอารมณ์ ด้านบรรเทาความเครียด($N=398$)	73
9	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง ความเครียดจากการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมนกับพฤติกรรมการเผชิญความเครียด ด้านการเผชิญปัญหา ด้านการแสดงออกทางอารมณ์ ด้านบรรเทาความเครียด	75

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อาการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมน	
ความเครียดจากอาการผิดปกติจากภาวะพร่องฮอร์โมน และพฤติกรรม	
การเผชิญความเครียด.....	14
2 ระยะของวัยหมดระดู.....	17

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University